

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Trybunał Konstytucyjny, www.trybunal.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Constitutional Tribunal] - Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Constitutional Tribunal for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Trybunał Konstytucyjny, www.trybunal.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Trybunału Konstytucyjnego] - Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Trybunał Konstytucyjny wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA SUDITA KEITA przeciwko WĘGROM

(Skarga nr 42321/15)

WYROK

Artykuł 8 • Życie prywatne • Obowiązki pozytywne • Przedłużające się trudności z uregulowaniem sytuacji prawnej bezpaństwowca • Negatywny wpływ niepewności co do statusu prawnego na dostęp do opieki zdrowotnej i zatrudnienia • Brak skutecznej i dostępnej procedury lub kombinacji procedur umożliwiających ustalenie dalszego pobytu i statusu z należyтым uwzględnieniem interesów życia prywatnego • Niemożność spełnienia wymogów prawnych dotyczących statusu bezpaństwowca wbrew obowiązkom wynikającym z prawa międzynarodowego publicznego

STRASBURG

12 maja 2020 r.

OSTATECZNY

12.08.2020 r.

Wyrok ten stał się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 ust. 2 Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie edycyjnej.

W sprawie Sudita Keita przeciwko Węgrom

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba w składzie:

Jon Fridrik Kjølbro, *Przewodniczący*,

Faris Vehabović,

Robert Spano, *Sędzia ad hoc*,

Iulia Antoanella Motoc,

Carlo Ranzoni,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Georges Ravarani, *Sędziowie*,

i Andrea Tamietti, *Kanclerz Sekcji*,

mając na uwadze:

skargę przeciwko Węgrom wniesioną do Trybunału na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”) przez bezpaństwowca, pana Michaela Suditę Keitę („skarżący”) dnia 25 sierpnia 2015 r.;

decyzję o zakomunikowaniu skargi Rządowi węgierskiemu („Rząd”);

uwagi stron;

obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 kwietnia 2020 r.,

wyduje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

WPROWADZENIE

Skarga dotyczy długotrwałych trudności z uregulowaniem swojej sytuacji prawnej na Węgrzech, jakich doświadczył skarżący, bezpaństwowiec, co rzekomo wywarło negatywny wpływ na jego dostęp do opieki zdrowotnej i zatrudnienia oraz na prawo do zawarcia związku małżeńskiego.

FAKTY

1. Skarżący urodził się w 1985 r. i mieszka w Budapeszcie. Skarżący był reprezentowany przez panią Zs. Dukkon, adwokat praktykującą w Budapeszcie.

2. Rząd reprezentowany był przez swojego pełnomocnika, pana Z. Tallódiego, z Ministerstwa Sprawiedliwości.

3. Pan Péter Paczolay, sędzia wybrany z ramienia Węgier, wyłączył się z zasiadania w Izbie (Reguła 28 Regulaminu Trybunału). W związku z powyższym Przewodniczący Sekcji wskazał pana Roberta Spano, sędziego wybranego z ramienia Islandii, jako sędziego *ad hoc* z listy trzech osób wskazanych przez Rząd Węgier jako uprawnione do pełnienia funkcji takiego sędziego (art. 26 ust. 4 Konwencji i Reguła 29 § 1 lit. a Regulaminu Trybunału).

4. Przedstawione przez strony fakty sprawy można pokrótce zaprezentować w sposób następujący.

A. Okres od przybycia skarżącego na Węgry do dnia 29 listopada 2002 r.

5. W 2002 r. skarżący, z pochodzenia Somalijszczyk i Nigeryjczyk, przybył na Węgry, przekraczając granicę nielegalnie, bez ważnych dokumentów podróży. Złożył wniosek o uznanie go za uchodźcę.

6. Zgodnie z art. 16 ust. 1 lit. c i d ustawy nr CXXXIX z 1997 r. o azylu (zwanej dalej „ustawą o azylu”), w trakcie postępowania skarżącemu przysługiwało prawo do podstawowej opieki zdrowotnej i zatrudnienia; nie wydaje się również, aby uniemożliwiono mu zawarcie związku małżeńskiego.

7. Urząd ds. Imigracji i Obywatelstwa ostatecznie odrzucił wniosek skarżącego o nadanie statusu uchodźcy. W dniu 29 listopada 2002 r. jego odwołanie zostało oddalone.

B. Okres od dnia 29 listopada 2002 r. do dnia 19 lipca 2006 r.

8. W dniu 16 kwietnia 2003 r. wydano nakaz wydalenia skarżącego. Wykonanie nakazu wydalenia zostało zawieszone w dniu 7 września 2004 r. do czasu spełnienia warunków koniecznych do zastosowania tego środka. W tym samym roku skarżący bezskutecznie ubiegał się o dokument pobytowy.

9. W tym okresie skarżący, jako osoba objęta nakazem wydalenia i nieposiadająca uregulowanego statusu prawnego na Węgrzech, nie miał prawa do opieki zdrowotnej ani zatrudnienia. Nie mógł również korzystać z prawa do zawarcia małżeństwa, ponieważ nie mógł przedstawić żadnego z dokumentów wymaganych do zawarcia małżeństwa zgodnie z odpowiednimi przepisami dekretu z mocą ustawy nr 13 z 1979 r. w sprawie międzynarodowego prawa prywatnego i ustawy nr IV z 1952 r. o prawie rodzinnym (obowiązujących w tamtym czasie).

C. Okres od dnia 19 lipca 2006 r. do dnia 19 lipca 2008 r.

10. Z uwagi na fakt, że skarżący nie mógł zostać odesłany do Somalii ze względu na toczącą się tam wojnę domową, a ambasada Nigerii w Budapeszcie notą werbalną odmówiła uznania go za obywatela w 2006 r., w bliżej nieokreślonym dniu 2006 r. został on uznany przez władze węgierskie za wypędzonego (*befogadott*).

11. Wydaje się, że skarżący, po wydaniu noty werbalnej przez ambasadę Nigerii w Budapeszcie, nie został poinformowany przez władze krajowe o możliwości ubiegania się o status bezpaństwowca. Stosowny przepis dekretu rządowego nr 114/2007 (V.24.) o wprowadzeniu w życie ustawy nr II z 2007 r. („dekret rządowy”) wymaga jednak, aby władze imigracyjne

informowały daną osobę o procedurach obowiązujących w przypadku, gdy istnieje możliwość uznania jej za bezpaństwowca.

12. W rezultacie tego stanu rzeczy, w dniu 19 lipca 2006 r. skarżącemu wydano dokument pobytowy ze względów humanitarnych, obowiązujący do dnia 19 lipca 2008 r.

13. W tym okresie dwóch lat przysługiwało mu prawo do podstawowej opieki zdrowotnej i zatrudnienia, zgodnie z art. 21 ustawy o azylu; nie wydaje się też, by w tym czasie uniemożliwiono mu zawarcie związku małżeńskiego.

D. Okres od dnia 25 września 2008 r. do dnia 11 października 2017 r.

14. Następnie Urząd Imigracyjny zweryfikował status skarżącego jako wypędzonego i w dniu 25 września 2008 r. stwierdził, że nie może on zostać przyjęty ani jako uchodźca, ani jako osoba chroniona oraz że w odniesieniu do Nigerii nie istnieje zakaz *refoulement*. Skarżący bezskutecznie zaskarżył to orzeczenie do sądu, mimo że Nigeria już wcześniej odmówiła uznania go za swego obywatela. W rezultacie ponownie stracił prawo do podstawowej opieki zdrowotnej, zatrudnienia i zawarcia małżeństwa, ponieważ nie posiadał uznanego statusu ani ważnych dokumentów.

15. W dniu 2 listopada 2009 r. wydano nakaz deportacji skarżącego do Nigerii. Jego późniejsza apelacja okazała się bezskuteczna. Nakaz deportacji nie został jednak ostatecznie wykonany.

16. W dniu 16 września 2010 r. skarżący złożył wniosek o nadanie mu statusu bezpaństwowca, po tym jak otrzymał informację o takiej możliwości od prawnika. W dniu 18 listopada 2010 r. wydano decyzję odmowną. Skarżący zaskarżył tę decyzję przed sądem.

17. W dniu 2 lutego 2012 r. Sąd Apelacyjny w Budapeszcie przyznał skarżącemu status bezpaństwowca. W dniu 17 października 2012 r., w ramach postępowania odwoławczego, Sąd Apelacyjny w Budapeszcie uchylił tę decyzję i oddalił wniosek; *Kúria* [Sąd Najwyższy] utrzymała to orzeczenie w mocy w dniu 11 grudnia 2013 r. Jako główną podstawę tej decyzji wskazano fakt, że zgodnie z art. 76 ust. 1 ustawy nr II z 2007 r. o przyjmowaniu i prawie pobytu obywateli państw trzecich („ustawa o prawie pobytu”) warunkiem koniecznym dla przyznania statusu bezpaństwowca był „legalny pobyt w kraju”.

18. Następnie, w dniu 10 grudnia 2012 r., skarżący ponownie wszczął procedurę uznania go za bezpaństwowca. Po początkowej odmowie w dniu 5 czerwca 2013 r. sąd pierwszej instancji zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niekonstytucyjności wymogu „legalnego pobytu” na terytorium Węgier w związku z nadaniem statusu bezpaństwowca.

19. Trybunał Konstytucyjny przychylił się do wniosku sądu i postanowieniem z dnia 23 lutego 2015 r. usunął wymóg „legalnego pobytu” z ustawy o prawie pobytu z mocą obowiązującą od 30 września 2015 r. Uznał

WYROK W SPRAWIE SUDITA KEITA PRZECIWKO WĘGROM

w szczególności, że wymóg ten jest sprzeczny z ratyfikowanymi przez Węgry zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego publicznego, w szczególności z Konwencją Narodów Zjednoczonych dotyczącą statusu bezpaństwowców z 1954 r. (zob. paragraf 23 poniżej).

20. W dniu 5 października 2015 r. Sąd Administracyjny i Pracy w Budapeszcie uznał skarżącego za bezpaństwowca. W dniu 11 października 2017 r., w następstwie wniesionego odwołania, Sąd Apelacyjny w Budapeszcie utrzymał tę decyzję w mocy.

21. Po przyznaniu statusu bezpaństwowca na mocy decyzji Sądu Apelacyjnego w Budapeszcie z dnia 11 października 2017 r. skarżący odzyskał prawo do podstawowej opieki zdrowotnej i zatrudnienia (zgodnie z odpowiednim przepisem ustawy nr II z 2002 r. w sprawie promulgacji Konwencji ONZ dotyczącej statusu bezpaństwowców z 1954 r.), a także przestały istnieć przeszkody dla zawarcia przez niego związku małżeńskiego.

22. Skarżący oświadczył, że od 2009 r. mieszkał ze swoją partnerką, Węgierką, i w 2010 r. pomyślnie ukończył kurs operatora maszyn ciężkich w celu uzyskania pozwolenia na pracę. Rząd nie kwestionował tego twierdzenia.

Brak informacji, czy skarżący ostatecznie wstąpił w związek małżeński.

WŁAŚCIWE RAMY PRAWNE

23. Odpowiednie postanowienia Konwencji o statusie bezpaństwowców (Organizacja Narodów Zjednoczonych, Traktaty, t. 360, str. 117) z dnia 26 kwietnia 1954 r., do której Węgry przystąpiły 21 listopada 2001 r., stanowią, co następuje (zob. także *Hoti przeciwko Chorwacji*, nr 63311/14, § 65, 26 kwietnia 2018 r.):

Artykuł 1 – Definicja pojęcia „bezpaństwowiec”

„1. Dla celów niniejszej Konwencji pojęcie „bezpaństwowiec” oznacza osobę, która nie jest uznawana za obywatela żadnego państwa w zakresie obowiązywania jego prawa”.

Artykuł 6 – Sformułowanie „w tych samych okolicznościach”

W rozumieniu niniejszej Konwencji określenie „w tych samych okolicznościach” oznacza, że wszystkie wymogi (włącznie z tymi, które dotyczą czasu i warunków pobytu lub zamieszkiwania), jakie zainteresowana osoba powinna spełnić, aby móc korzystać z omawianego prawa, gdyby nie była bezpaństwowcem, powinny być przez nią wypełnione, z wyjątkiem wymogów, których bezpaństwowiec ze względu na ich charakter nie może spełnić”.

Artykuł 12 – Status osobowy

„1. Status osobowy bezpaństwowca określa prawo państwa jego stałego zamieszkiwania, a jeżeli nigdzie stale nie zamieszkuje, prawo państwa, w którym przebywa”.

WYROK W SPRAWIE SUDITA KEITA PRZECIWKO WĘGROM

Artykuł 25 – Pomoc administracyjna

„1. Jeżeli korzystanie z prawa przez bezpaństwowca wymagałoby zwykle pomocy władz obcego państwa, do którego nie może się zwrócić, Umawiające się Państwo, na którego terytorium stale zamieszkuje, spowoduje, by tę pomoc otrzymał od jego własnych władz”.

Artykuł 32 – Naturalizacja

Umawiające się Państwa będą w miarę możliwości ułatwiać asymilację i naturalizację bezpaństwowców. W szczególności podejmą wszelkie wysiłki dla przyspieszenia procedury naturalizacyjnej i zmniejszenia, tak dalece, jak to jest możliwe, opłat i kosztów tego postępowania”.

PRAWO

I. ZARZUT NARUSZENIA ART. 8 KONWENCJI

24. Powołując się na art. 3, 5, 8, 13 i 14 Konwencji, skarżący zarzucił, że od 2002 r. do 2017 r. władze węgierskie odmawiały uregulowania jego sytuacji w sposób zadowalający, co poważnie naruszyło jego godność ludzką. Trybunał – jako odpowiedzialny za dokonanie subsumpcji w sprawie (zob. *Radomilja i Inni przeciwko Chorwacji* [WI], nr 37685/10 i 22768/12, §§ 114 i 126, 20 marca 2018 r.), uznaje, że skarga podlega rozpoznaniu wyłącznie na podstawie art. 8 Konwencji, który w odpowiednim zakresie stanowi, jak następuje:

„1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego (...)

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób”.

A. Dopuszczalność skargi

25. Trybunał uważa, iż skarga nie jest ani w sposób oczywisty nieuzasadniona, ani niedopuszczalna z innych powodów wskazanych w art. 35 Konwencji. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

1. Oświadczenia stron

(a) Skarżący

26. Skarżący oświadczył, że fakt, iż władze przez piętnaście lat nie chciały uznać go za bezpaństwowca lub w inny sposób uregulować jego sytuacji, był niedopuszczalny, dyskryminujący i stanowił naruszenie godności ludzkiej.

27. W szczególności twierdził, że w tym okresie nie miał dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej, został pozbawiony możliwości samodzielnego utrzymania się i nie mógł poślubić swojej partnerki. Od początku był bezpaństwowcem, jednak przepisy prawa węgierskiego, niezgodne z odpowiednimi przepisami prawa międzynarodowego, przez długi czas uniemożliwiały mu uregulowanie własnej sytuacji.

(b) Rząd

28. Rząd nie zgodził się [z tym twierdzeniem]. Oświadczył w szczególności, że sytuacja skarżącego została ostatecznie rozwiązana na mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

29. W opinii Rządu, nawet do tego momentu ewentualne trudności, z jakimi skarżący mógł mieć do czynienia, nie były takiego rodzaju ani nie osiągnęły takiego stopnia, by stanowiły nieproporcjonalne obciążenie na gruncie art. 8 Konwencji. Artykułu tego nie można w żadnym razie interpretować jako zobowiązania Układającego się Państwa do przyznania jednostce statusu bezpaństwowca.

30. Ponadto Rząd twierdził, że władze prawidłowo zastosowały odpowiednie prawo na wszystkich etapach poszczególnych postępowań i że prawo skarżącego do zawarcia małżeństwa nie zostało ograniczone przez fakt, iż nie posiadał on prawa pobytu w kraju.

2. Ocena Trybunału

(a) Zasady ogólne

31. Zasady ogólne mające zastosowanie w odniesieniu do niniejszej skargi zostały niedawno przedstawione w skardze *Hoti przeciwko Chorwacji* (nr 63311/14, §§ 119-123, 26 kwietnia 2018 r.):

„119. Na wstępie Trybunał przypomina, że art. 8 chroni, między innymi, prawo do nawiązywania i pogłębiania relacji z innymi ludźmi oraz ze światem zewnętrznym i może niekiedy obejmować aspekty tożsamości społecznej jednostki. A zatem całość więzi społecznych między migrantem a społecznością, w której mieszka, stanowi część pojęcia życia prywatnego zgodnie z art. 8 (zob. *mutatis mutandis*, *Maslov przeciwko Austrii* [WI], nr 1638/03, p 63, ETPC 2008 r., oraz *Abuhmaid [przeciwko Ukrainie]*, nr 31183/13, § 102, 12 stycznia 2017 r.).

120. Niemniej jednak, zgodnie z orzecznictwem Trybunału, Konwencja nie gwarantuje cudzoziemcowi prawa do wjazdu lub pobytu w danym kraju, a Układającym się Państwom przysługuje prawo, na mocy ugruntowanego prawa międzynarodowego i z zastrzeżeniem ich zobowiązań traktatowych, w tym Konwencji, do kontrolowania wjazdu, pobytu i wydalania cudzoziemców (zob. między innymi *Chahal przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 15 listopada 1996 r., § 73, *Sprawozdania z Wyroków i Decyzji* 1996 r.-V; *Üner [przeciwko Niderlandom]* [WI], nr 46410/99, § 54, ETPC 2006-XII]; *Slivenko [przeciwko Łotwie]* [WI], nr 48321/99, § 115, ETPC 2003-X]; *Kurić i Inni [przeciwko Słowenii]* [WI], nr 26828/06, § 355, ETPC 2012 r. (fragmenty)] i *Abuhmaid*, cyt. powyżej, § 101).

WYROK W SPRAWIE SUDITA KEITA PRZECIWKO WĘGROM

121. Ponadto, ani art. 8, ani jakikolwiek inny przepis Konwencji nie może być interpretowany jako gwarantujący, sam w sobie, prawo do przyznania określonego rodzaju dokumentu pobytowego, pod warunkiem że rozwiązanie zaproponowane przez władze pozwala danej osobie na korzystanie bez przeszkód z jej prawa do poszanowania życia prywatnego i/lub rodzinnego (zob. *Aristimuño Mendizabal przeciwko Francji*, nr 51431/99, § 66, 17 stycznia 2006 r., oraz *B.A.C. przeciwko Grecji* [nr 11981/15, § 35, 13 października 2016 r.]). W szczególności, jeżeli dokument pobytowy umożliwia jego posiadaczowi zamieszkiwanie na terytorium państwa przyjmującego i swobodne korzystanie z prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, przyznanie takiego dokumentu stanowi w zasadzie środek wystarczający do spełnienia wymogów określonych w art. 8. W takich sprawach Trybunał nie jest uprawniony do orzekania, czy danej jednostce należy przyznać taki, a nie inny status prawny, ponieważ wybór ten leży wyłącznie w gestii władz krajowych (zob. *Ramadan przeciwko Malcie*, nr 76136/12, § 91, ETPC 2016 r. (fragmenty) i sprawy cytowane tamże).

122. Trybunał przypomina jednak, że środki ograniczające prawo pobytu w kraju mogą, w pewnych przypadkach, pociągać za sobą naruszenie art. 8 Konwencji, jeśli wywołują nieproporcjonalne reperkusje w życiu prywatnym lub rodzinnym, lub w obu tych sferach, osób, których dotyczą (zob. *Maslov*, cyt. powyżej, § 100, oraz *Kurić i Inni*, cyt. powyżej, § 355). Ponadto Trybunał orzekł, że w niektórych sprawach (...) art. 8 może wiązać się z pozytywnym obowiązkiem zapewnienia skutecznego korzystania z życia prywatnego i/lub rodzinnego skarżącego (zob. paragraf 119-120 powyżej). Z tego względu warto przypomnieć, że trudno jest precyzyjnie określić granice między pozytywnymi i negatywnymi obowiązkami państwa wynikającymi z art. 8. Niemniej jednak obowiązujące zasady są zbliżone. W obu przypadkach należy mieć na względzie sprawiedliwą równowagę, jaką trzeba zachować między interesem ogólnym a interesami jednostki; przy czym w obu kontekstach państwo korzysta z pewnego marginesu oceny (zob. między innymi *Fernández Martínez przeciwko Hiszpanii* [WI], nr 56030/07, § 114, ETPC 2014 r. (fragmenty), oraz *B.A.C. przeciwko Grecji*, cyt. powyżej, § 36).

123. Pozytywny obowiązek wynikający z art. 8 można interpretować jako nałożenie na państwa obowiązku zapewnienia skutecznych i dostępnych środków ochrony prawa do poszanowania życia prywatnego i/lub rodzinnego (zob. *Roche przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* [WI], nr 32555/96, § 162, ETPC 2005–X, oraz *Abuhmaid*, cyt. powyżej, § 118, wraz z dalszymi odniesieniami; zob. również *Kurić i Inni*, cyt. powyżej, § 358). Artykuł 8 wymaga, między innymi, istnienia krajowego środka odwoławczego umożliwiającego właściwemu organowi krajowemu rozpoznanie istoty danej skargi dotyczącej Konwencji oraz przyznanie odpowiedniego zadośćuczynienia, przy czym pozostawia Układającym się Państwom mają pewną swobodę co do sposobu wypełnienia tego obowiązku (zob. *Abuhmaid*, cyt. powyżej, § 118)."

(b) Zastosowanie powyższych zasad w niniejszej sprawie

32. Ze względu na charakter skargi skarżącego oraz fakt, że zapewnienie zgodności z odpowiednim obowiązkiem wynikającym z Konwencji leży przede wszystkim w gestii władz krajowych, Trybunał jest zdania, że podstawową kwestią, którą należy zbadać w niniejszej sprawie, jest to, czy biorąc pod uwagę całokształt okoliczności, władze węgierskie, zgodnie z art. 8, zapewniły skuteczną i dostępną procedurę lub kombinację procedur umożliwiających skarżącemu uzyskanie rozstrzygnięcia kwestii jego

dalszego pobytu i statusu na Węgrzech z należyтым uwzględnieniem jego interesów życia prywatnego (zob. *mutatis mutandis*, *Hoti*, cyt. powyżej, § 124, z dalszymi odniesieniami).

33. W tym względie Trybunał zauważa, że skarżący mieszka na Węgrzech od 2002 r. i nie posiada uznanego statusu w jakimkolwiek innym państwie (zob. paragrafy 5-22 powyżej). Od 2009 r. [skarżący] mieszka z partnerką, Węgierką, ukończył także szkolenie zawodowe (zob. paragraf 22 powyżej); nie ma zatem wątpliwości, że prowadził na Węgrzech życie prywatne (zob., *mutatis mutandis*, *Hoti*, cyt. powyżej, § 125).

34. Trybunał zauważa, że w okresie od 2002 r. do dnia 11 października 2017 r., tj. przez okres około piętnastu lat, status prawny skarżącego na Węgrzech był niepewny. Jedynym okresem, w którym posiadał on ważny, choć tymczasowy, dokument pobytowy wydany ze względów humanitarnych, był okres od dnia 19 lipca 2006 r. do dnia 19 lipca 2008 r. (zob. paragraf 12 powyżej). Taki stan rzeczy powodował, że przez długie okresy nie był on uprawniony do korzystania z opieki zdrowotnej i zatrudnienia na Węgrzech (zob. paragraf 9 i 14-20 powyżej). Dopiero w dniu 11 października 2017 r., na mocy decyzji Sądu Apelacyjnego w Budapeszcie, skarżący odzyskał wspomniane uprawnienie (zob. paragraf 20 powyżej). W tych okolicznościach Trybunał przyznaje, że niepewność co do statusu prawnego skarżącego wywarła negatywny wpływ na jego życie prywatne (zob. *mutatis mutandis*, *Hoti*, cyt. powyżej, § 126).

35. Kolejnym istotnym elementem niniejszej sprawy jest fakt, że skarżący jest obecnie bezpaństwowcem (zob. paragraf 21 powyżej i *Hoti*, cyt. powyżej, § 128).

36. Trybunał uważa, że należy zwrócić uwagę na szereg aspektów postępowania dotyczącego statusu skarżącego na Węgrzech. [Trybunał] nie może zgodzić się z twierdzeniami Rządu, iż art. 8 Konwencji nie można interpretować jako wymagającego od państwa przyznania jednostce statusu bezpaństwowca (zob. paragraf 29 powyżej). Skarga skarżącego nie dotyczy niemożności uzyskania przez niego statusu bezpaństwowca jako takiego, ale ogólnej niemożności uregulowania jego statusu na Węgrzech przez okres piętnastu lat. Trybunał nie jest zatem zobligowany do zbadania, czy skarżącemu należało przyznać status bezpaństwowca (który ostatecznie został przyznany w dniu 11 października 2017 r. – zob. paragraf 20 powyżej), lecz raczej do zbadania, czy skarżący dysponował skuteczną możliwością uregulowania swojego statusu, co pozwoliłoby mu na prowadzenie normalnego życia prywatnego na Węgrzech (zob. *mutatis mutandis*, *Hoti*, cyt. powyżej, § 131).

37. W tym miejscu Trybunał zauważa, że skarżący – po wydaniu decyzji z dnia 29 listopada 2002 r. o odmowie uznania statusu uchodźcy (zob. paragraf 7 powyżej) – faktycznie mieszkał na Węgrzech, nie posiadając jakiegokolwiek statusu prawnego i będąc pozbawionym podstawowych

uprawnień do opieki zdrowotnej i zatrudnienia. Jak wspomniano powyżej, sytuacja ta uległa zmianie na okres jedynie dwóch lat, po dniu 19 lipca 2006 r., kiedy to skarżącemu przyznano dokument pobytowy wydany ze względów humanitarnych jako wypędzonemu (zob. paragrafy 12 i 34 powyżej).

38. Rząd nie kwestionował faktu, że w 2006 r. ambasada Nigerii w Budapeszcie odmówiła uznania skarżącego za obywatela Nigerii (zob. paragraf 10 powyżej), w związku z czym od tego momentu skarżący stał się *de facto* bezpaństwowcem. Trybunał zauważa, że władze krajowe, nie bacząc na dekret rządowy, nie rozważyły podjęcia jakichkolwiek odpowiednich działań w celu poinformowania skarżącego o możliwości ubiegania się w tym czasie o status bezpaństwowca (zob. paragraf 11 powyżej).

39. Należy również podkreślić, że do czasu wydania przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia eliminującego wymóg „legalnego pobytu” z art. 76 ust. 1 ustawy o prawie pobytu (zob. paragraf 19 powyżej), uznanie skarżącego za bezpaństwowca było praktycznie niemożliwe, ponieważ nie spełniał on tego wymogu. Zatem w rzeczywistości, wbrew zasadom wynikającym z Konwencji ONZ o statusie bezpaństwowców z 1954 r. (zob. paragraf 23 powyżej), od skarżącego będącego bezpaństwowcem wymagano spełnienia wymagań, których ze względu na swój status nie był w stanie spełnić (zob. *Hoti*, cyt. powyżej, § 137).

40. Trybunał zauważa również, że w następstwie decyzji Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2015 r. (zob. paragraf 19 powyżej), sądy krajowe wydały prawomocną decyzję w sprawie skarżącego, ostatecznie przyznającą mu status bezpaństwowca, dopiero w dniu 11 października 2017 r. (zob. paragraf 20 powyżej).

41. Uwzględniając łączny skutek powyższych elementów, Trybunał nie jest przekonany, że w szczególnych okolicznościach sprawy skarżącego, pozwane Państwo wypełniło swój pozytywny obowiązek zapewnienia skutecznej i dostępnej procedury lub kombinacji procedur umożliwiającej skarżącemu uzyskanie rozstrzygnięcia jego statusu na Węgrzech z należyтым uwzględnieniem jego interesów życia prywatnego na podstawie art. 8 Konwencji (zob. *mutatis mutandis*, *Hoti*, cyt. powyżej, § 141; por. *Abuhmaid przeciwko Ukrainie*, nr 31183/13 § 126, 12 stycznia 2017 r.).

42. Doszło zatem do naruszenia art. 8 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

43. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

WYROK W SPRAWIE SUDITA KEITA PRZECIWKO WĘGROM

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

44. Skarżący domagał się odszkodowania w wysokości 28 000 euro (EUR) z tytułu szkód majątkowych odpowiadających utraconym możliwościom zatrudnienia oraz 360 000 euro tytułem szkody niemajątkowej.

45. Rząd kwestionował to roszczenie.

46. Z jednej strony Trybunał stwierdza, że skarżący nie wykazał istnienia związku przyczynowego między stwierdzonym naruszeniem a rzekomą szkodą majątkową, a zatem oddala to żądanie. Jednakże z drugiej strony przyznaje skarżącemu kwotę 8000 euro jako zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową, wraz z ewentualnymi podatkami.

B. Koszty i wydatki

47. Skarżący domagał się także kwoty 30 000 euro na pokrycie kosztów i wydatków w postępowaniu przed Trybunałem, bez ich dalszego wyszczególnienia. Przedstawił umowę zawartą z prawnikiem, zgodnie z którą kwota ta będzie podlegała rozliczeniu w przypadku pomyślnego zakończenia sprawy.

48. Rząd kwestionował to roszczenie.

49. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżący jest uprawniony do otrzymania zwrotu kosztów oraz wydatków tylko w takim zakresie, w jakim wykazał, że zostały one rzeczywiście poniesione oraz były konieczne i uzasadnione co do wysokości. W niniejszej sprawie, mając wzgląd na przedstawione dokumenty i powyższe kryteria, Trybunał uznaje za stosowne przyznać kwotę 4000 euro na pokrycie kosztów.

C. Odsetki za zwłokę

50. Trybunał uznaje za właściwe, by odsetki z tytułu niewypłacenia zasądzonych kwot zostały ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego, plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę za dopuszczalną;
2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia art. 8 Konwencji;
3. *Uznaje*,

WYROK W SPRAWIE SUDITA KEITA PRZECIWKO WĘGROM

- (a) że pozwane Państwo ma obowiązek wypłacić skarżącemu, w terminie trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, następujące kwoty w przeliczeniu na walutę pozwanego Państwa po kursie wymiany obowiązującym w dniu rozliczenia:
 - (i) 8000 euro (osiem tysięcy euro), wraz z ewentualnymi podatkami, z tytułu szkody niemajątkowej;
 - (ii) 4000 euro (cztery tysiące euro), wraz z ewentualnymi podatkami płatnymi przez skarżącego, z tytułu kosztów i wydatków;
 - (b) że od upływu powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty płatne od tej sumy będą odsetki zwykłe obliczone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego, plus trzy punkty procentowe;
4. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego dotyczącego słusznego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono na piśmie w dniu 12 maja 2020 r., zgodnie z Regułą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Andrea Tamietti
Kancierz

Jon Fridrik Kjølbro
Przewodniczący